

KARIÉRKO
A ROZVOJ ŠKOLY

Motivační rozhovory ve školní praxi –

malá ochutnávka pod pokličkou

Mgr. Robert Knebl

KARIÉRKO
A ROZVOJ ŠKOLY

Kdo jsem?

aktivita

Jak motivovat žáky ke studiu? S námi lehce!

Přinášíme vám novou sérii kurzů a workshopů
PRO PEDAGOGY

Kurzy směřují k posílení kompetencí pedagogů za účelem spokojenosti žáků ve školství a eliminace předčasných odchodů ze vzdělávání

Zavolejte nám
+420 776 102 550

<https://vzdelavaniivsem.cz/predcasne-odchody>

JCMM, Česká 11, Brno
www.jcmm.cz
karierevporadenstvi@jcmm.cz

Zakladatelé

William Richard Miller

Stephen Rollnick

Dokáže rozhovor podpořit změnu?

ANO!

Všechno nasvědčuje tomu, že **záleží** na **STYLU**, jaký zvolíte. I na tom, **JAK** rozhovor vedete a s tím je spojen:

MOTIVAČNÍ ROZHOVOR

Konverzační styl využívaný a vytvořený ve zdravotnictví a sociální péči, kde velmi často **záleží** na **ZMĚNĚ!**

ZMĚNA vyžaduje úsilí – VAŠE i studentovo

Vaše schopnost vést rozhovor je nesmírně důležitá (zásadní), neboť je projevem vašich hodnot, hodnot školy a kromě toho je hybnou silou podporující změnu.

MR – by měli posílit Vaše dovednosti tak, aby byly ku prospěchu Vám i Vašim studentům.

Zkušenost s motivačními rozhovory?

- Co je to motivační rozhovor?
- Proč právě motivační rozhovor ve školním prostředí?
- Mají souvislost s prevencí předčasných odchodů?
- Duch a styl motivačních rozhovorů
- Zásady a techniky motivačních rozhovorů
 - Kolo změny
 - Příklady z praxe

- Mají efekt?
 - Jak vypadá plán rozhovoru?
 - Jaké jsou klíčové dovednosti?
 - Jak plánovat změnu?
 - Co je to “kolo změny”?
- Jaké má motivační rozhovor dopady na vnímání, chování, učení i osobní rozvoj daného člověka včetně toho, jak se vyvarovat překážkám na cestě ke změně tzv. Gordonovy kameny?“

Cílem je představit základní přehled o motivačních rozhovorech včetně uplatnění ve škole. Co je to motivační rozhovor, proč právě motivační rozhovor, duch a styl motivačních rozhovorů atd. Účastníci se seznámí s bližšími a konkrétními příklady z praxe i s publikací Struktura motivačního rozhovoru (ke stažení), kterou vydalo JCMM v rámci kariérového rozvoje.

Tento workshop má jediný cíl:

Představit Motivační rozhovory jako nástroj, díky kterému, můžete zlepšit každodenní rozhovory ve školách (nejen tam) tak, aby studenti, učitelé a další pracovníci ve škole mohli vynakládat méně námahy a měli větší radost ze života i z učení. Ideálně, aby Vám ukázal, že „motivační rozhovory“ mohou pomoci ke zvýšení jejich motivace ke změně postojů a chování (lepší známky, spokojenější, méně vyrušovali, lépe vycházeli se spolužáky a učiteli aj.).

„Slovo zabilo více lidí, než meč“

“Lidská laskavost a porozumění je mnohdy více, než psychoterapie.”

Proč právě motivační rozhovor (MR) ve školním prostředí?

**Co MR je?
A čím MR není?**

“Motivační rozhovor se uplatňuje ve spolupráci se studenty, není to metoda používaná na studenty.”

Kdo z Vás absolvoval nějaký kurz či seminář o motivačních rozhovorech?

Zkušenosti?

Prevence předčasných odchodů

Technika „řeč odporu“

Motivační rozhovor je soubor dovedností používaných při rozmluvě se studentem, při níž student sám formuluje argumenty hovořící ve prospěch změny.

Co je to motivační rozhovor?

Je jednodušší jít příkladem, než “přísně” poučovat, vychovávat (přestože to může být myšleno v dobrém).

„Netlačit na pilu, někdy méně, je více“

Pojmy spojené s motivačními
rozhovory

AMBIVALENCE?

Co to je?

Student od Vás slyší argumenty hovořící ve prospěch změny. Jsou v souladu s jednou stránkou jeho ambivalence, proto ve své odpovědi bude dávat průchod druhé stránce.

Jít bok po boku

Motivační rozhovor se uplatňuje ve spolupráci se studenty, není to metoda používaná na studenty.

“Lidé více dají na důvody, které objevili sami, než na ty, které napadly někoho jiného.”

Blaise Pascal

Rozhovory vedené v duchu přijetí a
zvědavosti

*“Dokážete-li se studentem
navázat dobrý vztah, projevit
autentický zájem, zvědavost o
jeho situaci/životě získáte řadu
výsledků.”*

Síla motivačního rozhovoru vychází z partnerství se studentem, a z toho, že ho přijímáme. Nemusíme nutně přijímat všechno jeho chování, ale každého studenta bychom měli považovat za člověka, který si zaslouží respekt a který dokáže řídit vlastní život dle svých možností. Z tohoto postoje přirozeně vyplyne zvědavost, s níž prozkoumáte studentovy představy o změně. Vhodné využití svých dovedností a být průvodcem pro studenta.

Klíčové dovednosti jsou nástroje, jimiž řídíte motivační rozhovor.

*“Dětem nikdy moc nešlo, když měly poslouchat dospělé, ale při jejich napodobování nikdy nezklamaly.”
James Baldwin*

Evokace. Plán rozhovoru. Čtyři procesy.

Základní kameny MR

Plán

Evokace

Zaměření

Vytvoření vztahu

Co je plán rozhovoru?

“Když nemůžeme změnit situaci, musíme změnit sami sebe.”

Viktor Frankl

Čtyři klíčové dovednosti.

1. Otevřené otázky
2. Afirmace
3. Reflexe
4. Shrnutí

Klíčové dovednosti

*“Když máte po ruce jen
kladivo, každý problém začne
vypadat jako hřebík”
Abraham Maslow*

Praxe

1. Úloha empatie
2. Tempo rozhovoru
3. Otevřené otázky
4. Afirmace
5. Reflexe
6. Shrnutí rozhovoru

Základem empatie (vcítění se) je dovednost naslouchání. Pokud ale neděláte nic jiného, než kladete otázky, student někdy sklouzne k pasivitě.

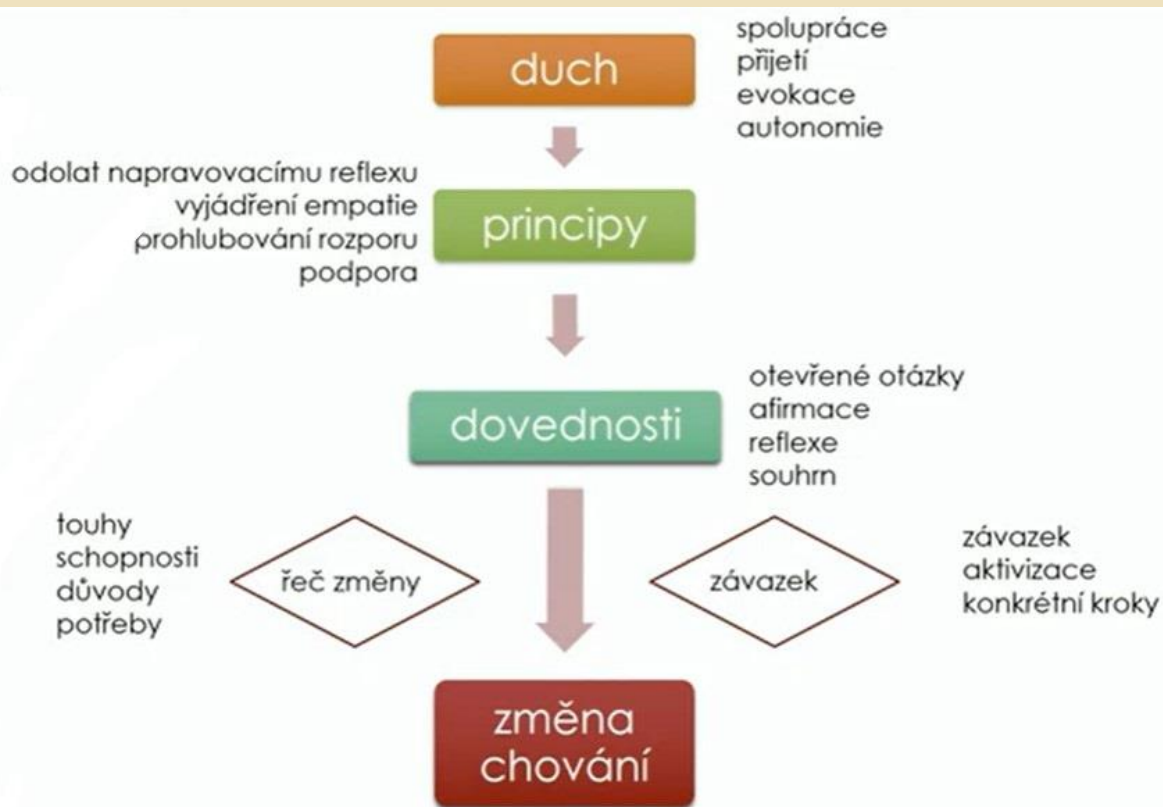
„Reflexe upevňuje vztah, vytváří empatii a v MR pomáhá nastolit změnu.“

Co je to ta EVOKACE?

- od problémů k užitečnému rozhovoru: vytvořit vztah a hledat zaměření

Mezi zásady evokace patří budování vztahu a vyhýbání se rozepřím.

„Shrnutí rozhovoru může zdůraznit všechno pozitivní, co student o změně řekl.“

*„Cílem není žáka změnit, ale dojít s ním k **“řeči změny”**“*

Co je to ŘEČ ZMĚNY a ŘEČ
ODPORU?

Řeč změny bývá různě přesvědčivá

„Rozpoznat řeč změny, všítat si řeči změny I jejího opaku je alfa a omega, všítat si řeči statu quo je prvním krokem na cestě k evokaci.“

Síla řeči změny může být různá. Čím důraznější slova zaznějí, tím větší je odhodlání ke změně a tím pravděpodobnější je rozhodnutí změnit se. Všimněte si, jak se různé výroky liší:

„Mohl bych zůstat ve škole.“

“Chci zůstat ve škole.”

“Musím zůstat ve škole.”

“Rozhodně zůstanu ve škole.”

Ptejte se na důležitost a sebedůvěru

“Jak je pro Tebe důležité zůstat ve škole?”

“Jak moc si věříš, že to dokážeš?”

„Nemusíte nečinně sedět a čekat až se objeví řeč změny. Můžete ji evokovat.“

Ptejte se na důležitost a sebedůvěru

“Jak je pro Tebe důležité zůstat ve škole?”

“Jak moc si věříš, že to dokážeš?”

„Nemusíte nečinně sedět a čekat až se objeví řeč změny. Můžete ji evokovat.“

Různé druhy reflexí:

- a) jednoduchá
 - b) dvoustranná
 - c) zesílená
 - d) souhlas s posunutím významu
 - e) přerámcování
 - f) změna zaměření rozhovoru ...
- A jiné – viz. publikace „Struktura MR“
(JCMM – Knebl, Gašparcová)

Plánování změny

*„Dejte najevo, že ambivalence
není překážkou“*

*A pozor! Evokace nekončí,
když začneme vytvářet plán!“*

Poskytování informací a rad v motivačním rozhovoru

3 kroky – tento postup ve školním prostředí se skládá ze tří kroků:

1. *Zjistit*, co student ví nebo co by chtěl vědět?
2. *Poskytnout* mu informace přizpůsobené jeho potřebám.
3. *Zjistit*, jak student poskytnuté informace chápe.

„Postup “zjistit – poskytnout – zjistit.“

Tři základní potřeby:

1. *Autonomie*

2. *Vztah*

3. *Kompetence*

„Rada je informace, která může pomoci, nebo naštvat podle toho, jak ji vyslovíte.“

„Možnost volby podporuje autonomii“

„Studentův prázdný pohled naznačuje, že je nutné použít evokativnější způsob.“

Tři základní potřeby:

1. *Autonomie*

2. *Vztah*

3. *Kompetence*

„Rada je informace, která může pomoci, nebo naštvat podle toho, jak ji vyslovíte.“

„Možnost volby podporuje autonomii“

„Studentův prázdňý pohled naznačuje, že je nutné použít evokativnější způsob.“

Kolo změny v MR

1. *Před uvažováním*
2. *Uvažování*
3. *Rozhodnutí (Rozhodování)*
4. *Akce*
5. *Udržení změny*
6. *Relaps*

„Strach a trest nejsou nejlepší způsoby, jak podpořit změnu chování.“

Přínos MR

1. *Na co se soustředit*
2. *Čemu se vyhnout*

*„Obviňování vyvolává
přirozený odpor.“*

Osobní rozvoj

Zdá se, že při MR mizí hranice party, mizí nenávisť, nízké sebevědomí a jiné. Studenti mají příležitost, být na pouhou chvíli, stát se zase “dětmi” a učit se.

„Některé hovory, které s Vámi potřebují studenti vést, se netýkají školy.“

Jak na některé styly komunikace související s MR

Mnozí pedagogové či dokonce ředitelé si osvojili styl, který vychází z “přísné lásky”. MR nabízí poněkud odlišný způsob, jak studenty upoutat – zejména ty nepřístupné.

3 styly komunikace

- 1. následující styl*
- 2. provázející styl*
- 3. usměrňující styl*

„MR nabízí způsob, jak upoutat studenty, kteří jsou nepřístupní.“

Gordonovy kameny

Učitelé ve většině případů nejsou absolventi výcviku v žádné formě vedení rozhovoru. Pokud není k dispozici supervize kolegů či jiný zdroj zpětné vazby, tak může „osamocený“ učitel pochybovat zda byl rozhovor účinný. Americký psycholog Gordon popsal 12 komunikačních bloků, kterým by se měl dospělý při komunikaci u změny vyvarovat, vyhnout a které rovněž vymezují neefektivní komunikaci.

„Překážky v poradenském rozhovoru?“

A jaké a kolik jich je?

Gordonovy kameny (12)

Gordon a překážky na cestě k motivaci - změně

Požadování, nařizování

Varování, zastrašování

Dávání rad, hotové řešení

Přemlouvání za použití logiky

Moralizování, kázání

Nesouhlasení, posuzování, kritizování

Souhlasení, schvalování

Zahanbování, zesměšňování

Interpretování, analýza

Ujištění, litování (lítost)

Štourání se do hloubky

Nezájem, rušení

“Zpětná vazba je snídaně mistrů.”

V případě zpětné vazby na workshop pište na email lektora či ke koordinátorce projektu: martina.milotova@jcmm.cz

Zdroje, z kterých se čerpalo kromě vlastní praxe:

Odkaz:

<https://vzdelavanivsem.cz/pages/files/Bro%C5%BEura.pdf>

Zdroje:

Motivační rozhovory ve škole
(S. Rollnick, S. G. Kaplan, R.
Rutschman)

Struktura motivačního
rozhovoru – (publikace JCMM,
Knebl / Gašparcová)

Odkaz:

Kontakt:

Mobil: 776 10 25 50

Email:

robert.knebl@seznam.cz

KARIÉRKO
A ROZVOJ ŠKOLY

Děkuji za pozornost